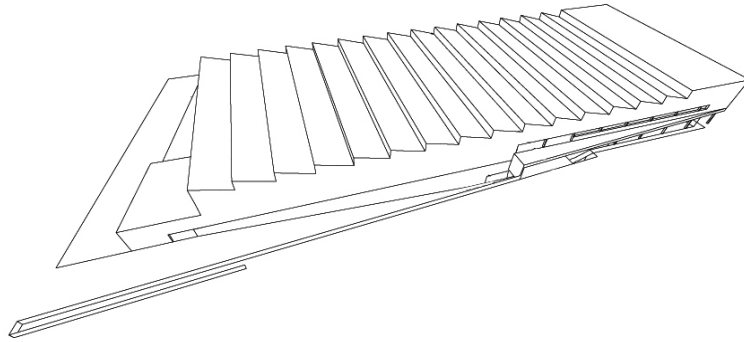

ÉPÍTÉSZETI MŰSZAKI LEÍRÁS

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
SPORTKÖZPONT ÉS KÖRNYEZETÉNEK TERVPÁLYÁZATA

2012. NOVEMBER

JÓZSEFVÁROS

A Ludovica épületét magába foglaló Orczy-kert Józsefváros talán egyetlen, jelentős történeti hagyományokkal bíró értékes zöldfelülete - melynek kezelése kivételes odafigyelést igényel. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem új campusának területre való költöztetése egyszerre értékeli fel a helyet, s egyszerre kényszerít új feladatokat Józsefváros ezen - jelenleg sajnálatosan elhanyagolt - területére.

A fejlesztések egyik első ütemeként itt elhelyezendő Sportközpont a maga 10 000 m²-es nagyságrendjével túllép a hagyományos 'ház' léptékén; egy ilyen nagyságrendű épületnek egy történeti kert közvetlen közelébe való elhelyezése csak a tágabb értelemben vett környezet morfológiai vizsgálatával oldható meg.

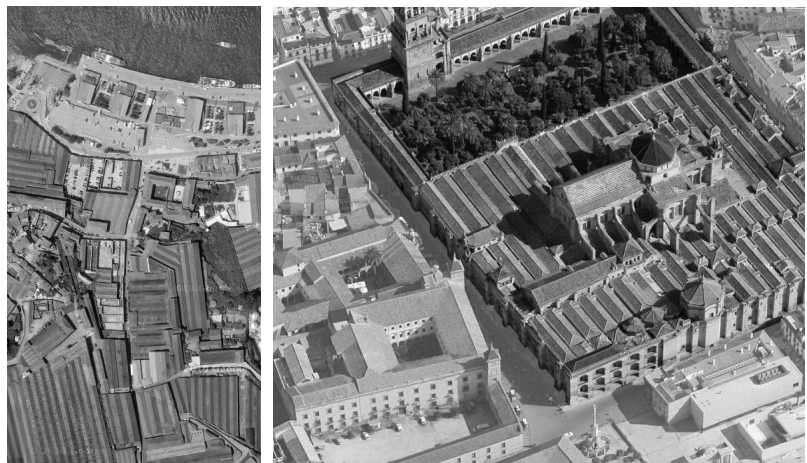
A nagyméretű tereket (két tornacsarnokot és egy medencecsarnokot) magába foglaló, hatalmas tömeg építészeti kezelésére gyaníthatóan nem újszerű építészeti megoldások megfogalmazása lehet a válasz, hanem a hely (mint Józsefváros) már létező építészeti megoldásainak alkalmazása.

Ha megvizsgáljuk az Orczy-kert közvetlen környezetét, Budapest egy olyan jelentős, múlt századi ipari környezetét találjuk, mely létrejöttékor hasonló térszerkezeti problémákkal küzdött. Ezen ipari létesítmények a maguk nagyfeszítávú térigényeit repetitív (sorozatosan ismétlődő) formák alá 'gyúrt' terekkel alakították ki, csarnokszerű épületek

megfogalmazásával. Jó példa erre a szomszédos Ganz-gyár is, melynek heterogén megjelenése jelentős kihatással van a közvetlen és közvetett környezetének arculatára.

A területen már létező, így létjogosultsággal is rendelkező, jellemzően ezen repetitív formavilágon alapuló ipari építészet más funkciójú (akár sportcélú) épület esetében történő alkalmazása - a hely szellemiségét és meglévő arculatát, városképi hangulatát figyelembe véve - megfelelő építészeti döntés lehet. Maga a funkció nem-ipari jellege egyáltalán nem ezen építészeti koncepció ellen dolgozik, hisz a világban számos példa van - akár óvárosi szövetbe illesztett - repetitív csarnokterekre, akár egyéb közhasznú, vagy akár szakrális terek esetében is (Porto, Cordoba, stb.).

Ezek a nagyméretű csarnokterek mellett, hogy a maguk ismétlődő formavilágával képesek magukba foglalni a funkció által megkövetelt teret, megfelelő kialakításuk mellett környezeti illeszkedésük is egyértelműen elfogadott lesz.

ORCZY-KERT

Észrevehető, hogy az Orczy-kert környezetének heterogenitása maga a terület homogenitása - azaz meglepő módon maga a terület változatossága képezi a terület egységes városképi arculatát - így a történeti kert revitalizációjaként e nem hagyományosan 'kerti építmény'-ként megfogalmazott építészeti döntés is kellően megalapozott és helyénvaló lehet.

Az Orczy-kert, mint történeti kert revitalizációjánál a legfőbb szempont egyértelműen a Ludovica épületének és a meglévő, értékes növényállománynak a védelme lehet. A történelmi kert eredeti formájának visszaállítása viszont több okból is lehetetlen lenne: az

eredendően tisztán park-szerűen megformált tömb időközben jelentősen beépült, valamint kapcsolati viszonyai a várossal is megváltoztak. A korábban zárvány-szerűen működő 'zártkert'-i beépítés a Ludovica kiépítésével és az Üllői út jelentőségének növekedésével asszimétrikussá vált - míg a környező utak (mint az Orczy út, Diószeghy utca, Korányi utca) esetében egyértelműen a háttérbe húzódás ténye érzékelhető.

RÉT ÉS ERDŐ

A kertet meghatározó két legfőbb tengely a Ludovica épületek fő tengelye, valamint a tervezett Nagyvárad téri új campus-főbejárat tengelye. E két tengely közötti Üllői úti szakasz arculati és forgalmi különbözősége a többi megközelítési iránytól valós értelemben is átértelmezi a korábbi történeti kert határvonalaival. Ezen Üllői útra 'reagálni kénytelen' - legfőbb megközelítési irányként meghatározható - környezet értelmezését és újrafogalmazását így jellemzően egészen más építészeti, környezetrendezési szempontok alapján kell végezni, mint az immár 'hátsó kert'-ként megfogalmazandó területekét.

A történeti kert formája és kontúrja tehát újragondolandó - értékei megőrzése mellett. A terület imént említett kettősségét talán a 'kint is lenni, bent is lenni' érzéssel lehetne legjobban leírni, melyet leginkább egy erdőszélen állva érezhet az ember.

Az erdőszél viszont, mely egyszerre valaminek a kezdete, ugyanakkor valaminek a vége - mégsem elválaszt, hanem összeköt: s felismerhető, hogy az Orczy-kert újraértelmezését is ezen metaforikus párhuzam alapján lehet megtenni.

Az egyfajta 'rét'-ként megfogalmazott, Üllői úttal állandó viszonyban lévő terület a két fő tengely által bezárt területen finoman kiragad egy darabot az 'erdő'-ként értelmezhető, inkább védettséget sugalló, visszahúzottabb helyzetű területekből.

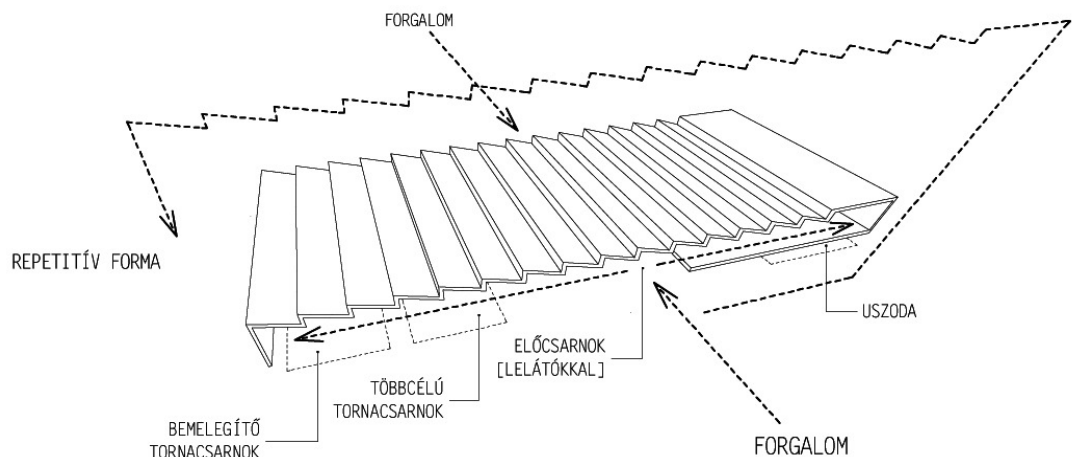
A 'rét' és 'erdő' megfogalmazását és határát viszont meg kell teremteni: a két jellemzően különböző arculattal bíró terület jellegét - az értékes növényzet megőrzése mellett - az aljnövényzet megformálásával lehet elérni. Míg - a jelenleg amúgy is kevesebb fával rendelkező - rét-szakaszokon csak minimális, alacsony aljnövényzet (mint fű, gyepszőnyeg, virágos mező) lenne megtalálható, addig az 'erdő' területét vadregényes módon teljesen benőné a vegetáció: bozótos, csalitos, ösvényekkel átjárható - kissé vadregényes - területként lenne megfogalmazva.

CAMPUS

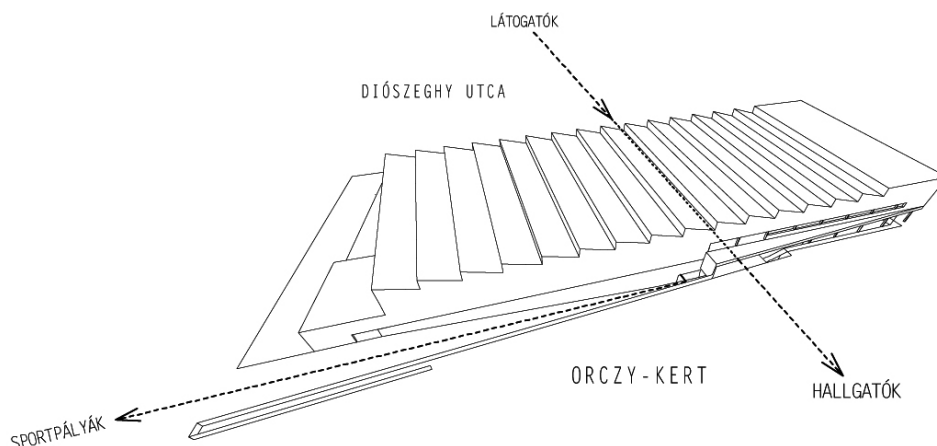
A 'rét' és 'erdő' koncepció mind a közép-, mind a hosszútávú fejlesztési tervek tekintetében is életképes tud maradni. A campus-fejlesztés első ütemében létrejövő új oktatási épület és sportközpont, valamint a későbbi ütemezés szerint megvalósítandó lovas területek és kollégiumok is képesek illeszkedni ehhez a metaforikus gondolati rendszerhez.

NKE, SPORTKÖZPONT

A repetitív forma alá helyezett, középről kétirányban feltárt csarnokszerkezet az Orczy-kert 'erdő'-ként megfogalmazott nyugati felén, a Diószeghy utcával párhuzamosan kerül elhelyezésre. A tervezett létesítmény átmenő-jellege a kert időszakosan nyitott campus-bejárataként is funkcionál. A markáns megjelenésű, egyirányba mozduló shed-jellegű tetők egyfajta közvetett formai utalásaként értelmezendők Józsefváros környező heterogén (főleg ipari) beépítésére - de annak nem közvetlen átvételével, hanem átértelmezésével.

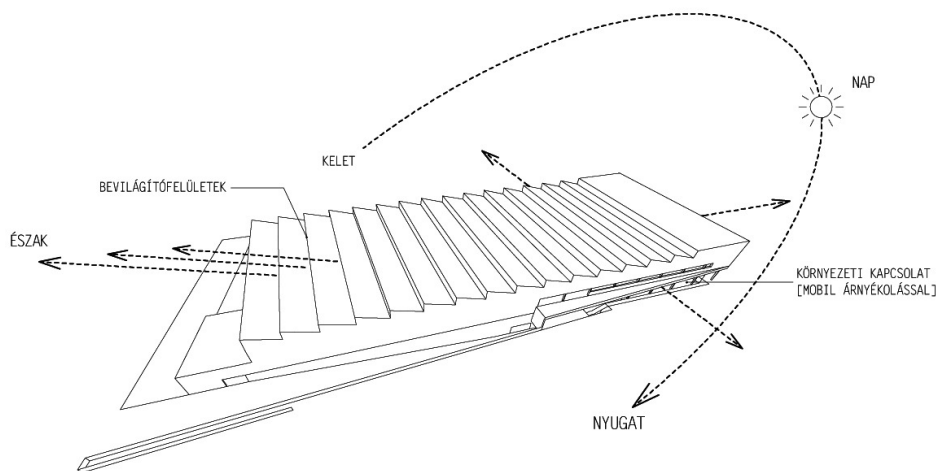

A nedvesen csillogó hatású, selymfényű fehér akrilfelülettel rendelkező, egyetlen dinamikus formaként megjelenő épület-test tagozatok és párkányok hiányában kellő határozottsággal túllép az ipari csarnoképítészet keretein, nem túlhangsúlyozva az építészeti kapcsolatkeresés jelentőségét. A fentieknek köszönhetően kimondható, hogy míg a tervezett épület a városszerkezeti és környezetrendezési szempontok érzékenységét a múltban gyökerezteti, addig a forma és az anyag viszonya egyértelműen mai tud lenni.

Az épület kettős megközelítéssel rendelkezik: míg rendezvények alkalmával a jelentős látogatói létszám a Diószeghy utca irányából kialakított városias ligeten keresztül érkezik az előcsarnokba, addig a hétköznapokon a Sportközpontot jellemzően az egyetem hallgatói használják, akik az előcsarnok kert felőli irányából közelítik meg a létesítményt. Az épület így - kiemelt jelentőségű közintézményként - egyaránt kapcsolatban tud lenni - a lakossággal, és - egyetemi létesítményként - a campus egyéb területeivel (kollégiumokkal, új oktatási épülettel).

A sportközpont belső logikai kialakítása (az öltözőrendszer feltárásának köszönhetően) lehetővé teszi a szabadtéri sportpályák gyors, elválasztott elérhetőségét, a látogatói és sportolói forgalom elválasztását, valamint a tornacsarnok és az uszoda akár egymástól független üzemeltetését - az előcsarnok akár állandó nyitottsága mellett.

Az ismétlődő félnyeregteretők sora lehetővé teszi a Sportközpont esetleges későbbi bővítését is (északi irányban) - akár egy megnagyobbított játéktér, akár egy kétoldalivá bővített lelátó vonatkozásában.

Az épületet formáló, észak felé 'billentett' félnyeregteretők egyben a belső terek észak felé tájolt, káprázásmentes megvilágítását is szolgálják. Míg az osztható tornacsarnoknak ezen túlmenően nincs egyéb bevilágítófelülete, addig a medencecsarnok - mely rekreációs feladatokat is ellát - mobil árnyékolási lehetőséggel ellátott, kertkapcsolattal rendelkező üvegfelületekkel lett kialakítva.

ANYAG ÉS FORMA

Az új Sportközpont tervezett, 'fogás' megformáltságú épülete a kötődések keresésének őszinte megnyilvánulása e heterogén józsefvárosi helyszínen.

A városszöveti és városképi kapcsolatok, valamint a hely szellemiségének következményeként létrejött hullámzó, repetitív formát a jelen építészet nyelvezetére annak letisztultsága és anyaghasználata fordítja le a szemlélődő számára.

A selyemfényűen csillogó, enyhén vizes felület hatását keltő hófehér akrilbevonatú épület inkább szobrászati alkotás, mintsem a hagyományos értelemben vett 'ház' - a történeti környezetének vonatkozásában.

FELTÁRÁS

A látogatói vendégforgalom az új Sportközpontot gyalogosan a Diószeghy utca felől kialakított ligetes sétányon keresztül érheti el. A vendégforgalom fásított parkolója is itt, az épület előtt található - elválasztva az épület északi oldalán kialakított sportolói parkolótól (mely a Hallgatói Központ és a tervezett Lövészklub parkolóigényét is kielégíti). A szükséges számú autóbuszparkolóhely, a televíziós közvetítések parkolóigénye, valamint a fedett kamionrakodás szintén elválasztva, északon lett biztosítva - a fedett kerékpár- és motorkerékpártárolóval egyetemben. Akadálymentes parkolóhelyek kialakítása biztosított; az épület főbejárata a parkolóktól fedett előtető alatt közelíthető meg.

SZABADTÉR

Az épület öltözőterületeiről elválasztott módon megközelíthető szabadtéri sportterületek a tervezési helyszín északi végében lettek kialakítva: a magas védőkerítéssel körülhatárolt akadálypálya a terület oldalhatárában, míg a futópálya, valamint az az által körbeölelt tenisz-, labdarúgó-, és multifunkcionális sportpályák a Sportközpont sportolói kijáratának tengelyére lettek szervezve.

A felszín alatti lőtér tervezett felépítménye egyben a Diószeghy út átellenes oldalán lévő kollégiumi területet a campus területébe integráló 'híd' fogadóépülete, s egyben a sportpályák opcionális lelátóépületeként is szolgálhat. Bár a Sportközpont önmagán belül rendelkezik a program által kért kültéri eszközraktárakkal, javasolt a sportpályák közelébe ezen túlmenően egy vizesblokkal kiegészített szertáregység létesítése.

A tervezési területen, a Rozgonyi utca tengelye mellett lévő, rossz minőségű földszintes épület megtartása nem javasolt.

FEJLESZTÉSEK

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem fejlesztésének első ütemében elkészülő Sportközpont kapcsolata a zárt, de közhasználat előtt időszakosan megnyitott campus-kerten belül a campus egyéb épületeivel (mint a Ludovica főépülete, a szintén első ütemben megvalósuló új Oktatási Épület, valamint a későbbi ütemben megépülő kollégiumokkal) megoldott. Az új létesítmény elhelyezkedésével, átjárhatóságával kellőképpen képes alkalmazkodni a kert campus-jellegéből adódó zárt/nyitott üzemeltetési rendjéhez.

PINCESZINT

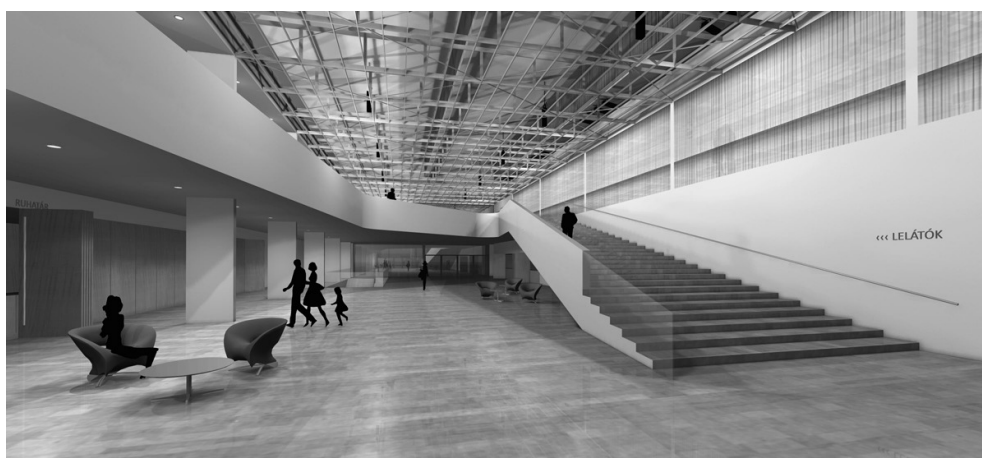
A tervezett létesítmény pinceszintjén részben épületüzemeltetési és gépészeti terek lettek kialakítva, részben pedig ez a szint biztosít helyet a földszinti előcsarnokból megközelíthetően a látogatói és sportolói öltözőknek.

Sportrendezvény esetére ezen a szinten (kapcsolódva a sportolók számára kialakított, elkülönített parkolóhoz) egy külön sportolói bejárat került kialakításra, mely lehetővé teszi a vendég- és sportolói forgalom teljes szétválasztását. E sportolói bejárat biztosítja a kapcsolatot a szabadtéri sportpályák irányába is.

A tornacsarnok és a medencecsarnok öltözői két, egymástól független öltözőblokkot képeznek, mindkettőben a tisztacipős (illetve mezítlás) forgalom az utcai cipős forgalomtól elválasztva került kialakításra. Az átöltözés utáni 'tisztá' útvonalak visszavezetnek a földszinti játék-, illetve medencetérbe. Valamennyi öltöző, és a teljes közlekedési rendszer akadálymentes kialakítású. A pinceszint független elérhetőségét biztosító, a szabadtéri sportpályákhoz vezető nyitott rámpa a sportolói be- és kijáráson túlmenően az épület gazdasági forgalmát is lebonyolítja; melyhez külön fedett gazdasági bejárat került kialakításra.

A közös biztonsági helyiséggel ellenőrizhető gazdasági és sportolói bejárat szolgál egyben a személyzet épületbe való bejutására is. A sportolók szabadtéri sportpályákról való visszatérése esetén lehetőség van az öltözőrendszer 'tisztá' útvonalainak megkerülése - a belső sportterek és azok közlekedőinek tisztaságának védelme érdekében.

FÖLDSZINT

Az új Sportközpont földszintjén a közútról és a kertből egyaránt megközelíthető előcsarnok és a lelátókkal ehhez a térhez kapcsolódó torna- és medencecsarnok terek helyezkednek el.

Maga az előcsarnok-tér a campus nyitottságából adódóan a nap meghatározó részében nyitott, s biztosítja a szabad átjárást a revitalizált történelmi kert irányába. Rendezvények esetén a játékterekhez kapcsolódó lelátó-rendszerek az előcsarnok emeleti szintjéről érhetőek el, ahová egy széles, Diószeghy útra irányuló fülépcső vezet fel az akár ezer főnél is több látogatót. A vendégforgalom kiszolgálására a földszinten lett kialakítva a vendégforgalmi vizesblokk, a ruhatár, egy üzletcsoport, valamint egy - jellemzően állandó üzemeltetésű, a kültéri sportpályák használóit is kiszolgáló - büfé/kávézó. Az egyetemi hallgatók az előcsarnokból ellenőrzött módon, akadálymentesen juthatnak le a pinceszinti öltözőkbe, ahonnan szintén akadálymentesen lehet visszajutni a földszinti játékterekbe. A lejutás iránya a hallgatók érkezési irányára, a kert felőli főbejáratra szerveződik.

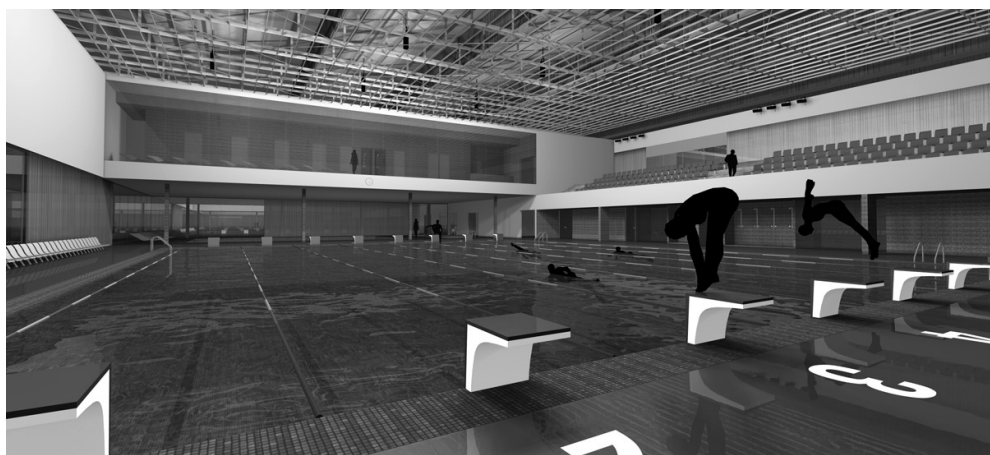
A kézilabdától a teremlabdarúgáson át a birkózásig a legkülönbözőbb sportágak számára kialakított, multifunkciós tornacsarnok játéktere egy 1 200 főt befogadni képes, egyoldali lelátórendszerrel rendelkezik. Az eltolható mobil falrendszerrel elválasztott, kettős kialakítású, flexibilis játéktér nagyobb rendezvények (koncertek, vásárok) esetére összenyitható, de az egyes játékterek a leengedhető, függönyszerű elválasztásoknak köszönhetően akár további három-három részre oszthatóak.

Rendezvény esetén a játéktér az előcsarnokból közvetlenül is megközelíthető; a hátsó helyzetű bemelegítő tornacsarnok a sportolók számára a többfunkciós tornacsarnok érintése nélkül - akár osztott helyzetben is - szintén zavarásmentesen elérhető.

A 9 méter tiszta belmagasságú játékterekhez közvetlenül kapcsolódik a több, mint 10 méter belmagassággal bíró mászófal - a szükséges védőterülettel.

A játékterekhez az előírt szertármennyiség, valamint egy többfunkciós aerobik/labdaterem szintben csatlakozik.

Egy, a sportrendezvények értékelésére és sajtótájékoztatók megtartására alkalmas VIP helyiség került kialakításra az előcsarnokhoz kapcsolódóan, a játékoskijáró közelében.

A medencecsarnok tere a pinceszinti öltözőkből akadálymentesen közelíthető meg. A medencetérben egy 25 méteres, 8 sávós úszómedence, és egy 10x15 méteres bemelegítő/oktatómedence került kialakításra, mindkettő feszített víztükör kialakítással. Mivel a medencetér részben rekreációs feladatokat is ellát, a tér háromirányból kilátással rendelkezik a környező kertre. Sportrendezvények esetére egy elhúzható mobil árnyékolórendszer segítségével a medencetérben az előírásoknak megfelelő fényviszonyok hozhatóak létre.

A bemelegítő medence felett helyezkedik el a wellness-részleg, melyhez az öltözőkből a földszintre vezető lépcsők és felvonó továbbvezetésével lehet feljutni. A wellness-terület kapcsolódó pezsgőfürdői - jellegükéből adódóan - szintén a földszinten helyezkednek el. A medencetérhez kapcsolódó pihenőfelület - tisztasági okokból - a nézőtértől elválasztott módon létesült.

A medencetérben a szükséges belmagasságok, valamint biztonsági zónák az előírások szerint lettek meghatározva.

EMELET

A létesítmény emeletéről érhetőek el az előcsarnokból megközelíthető lelátórendszerek. A multifunkciós tornacsarnok játéktere egy 1 200 fős, a medencecsarnok pedig egy 200 fős, egymástól függetlenül is üzemeltethető, akadálymentes férőhelyekkel is ellátott lelátóval rendelkezik. A jellemzően fentről feltöltött lelátók a medencetértől és a játékterektől elválasztott módon közelíthetőek meg. A rálátás a teljes vízfelületre, illetve a játéktérre a lelátók minden pontjáról biztosított.

Szintén az emeleten található - az előcsarnokból megközelíthető módon - az adminisztrációs részleg, mely magába foglalja az egyesületi szobákat is.

A medencetérből, illetve az öltözőkből közvetlen módon megközelíthető, a medencetérrel vizuális kapcsolatban lévő wellness- és masszázsrészleg is ezen a szinten került kialakításra.

Az előcsarnokhoz egy, a vendégforgalom számára nyitott loggia kapcsolódik, mely közvetlen vizuális kapcsolatban áll az Orczy-kerttel.

A játékterek üzemeltetéséhez szükséges technikai helyiségek (világosítás, hangosítás, kameraállások, átjátszó helyiségek) részben ezen a szinten, részben pedig a lelátók feletti karzatokon lettek kialakítva.

Az épület három szintjét a személyfelvonók mellett egy 2 t teherbírású teherlift szolgálja ki és kapcsolja össze.

SZERKEZETEK

A tervezett létesítmény egy vasbeton lemezalapon álló, monolit vasbeton falakkal és pillérekkel rendelkező építmény, nagy fesztávolságú acél vierendel tartókkal, 7,50 méteres raszterkiosztással.

A köztés födécek szintén monolit vasbetonból készülnek.

A pillérvázak közötti vasbeton falazat selyemfényű akril bevonati rendszerrel, illetve látszóbeton felülettel készül; a félnyeregteretők kent, a lemezalapot műanyag szigetelési rendszerrel készülnek. A válaszfalak, álmennyezetek szerelt jellegűek.

A csarnokterek függesztett technikai/optikai álmennyezetei acélszerkezetűek.

A homlokzati nyílászárók fémszerkezetűek, hőszigetelő biztonsági üvegezéssel, esetenként (szintén hőszigetelő) kopolitüveg-táblás kialakításban.

ÜZEMELTETÉS

A tervezett létesítmény energiarendszere a fenntarthatóság jegyében lett kialakítva. A főbb épületgépészeti és épületvillamossági helyiségek a pinceszinten kaptak helyet; kiegészítő épületgépészeti helyiségek és berendezések találhatóak még az emeleti klímagépházban és a kültéri szellőzőgépházban.

Az épület csarnoktereinek szellőztetési rendszere jellemzően elárasztásos; a zárt helyiségek szellőztetése az előírások szerinti légcserével megoldott. A költségtakarékos üzemeltetés okán a csarnokterekben a gravitációs szellőztetés lehetősége is biztosított - a shed-tetők egyes felületeinek nyithatóságával. Ezen gravitációs szellőztetés - a tömegrendezvények kivételével - kielégítő eredménnyel képes szellőztetni a házat.

Az épület elektromos energiaigényét a dél felé billentett félnyeregteretőkön a szigetelés síkjára integrált - optikailag észrevehetetlen! - napelemtáblák csökkentik mind a téli, mind a nyári időszakban minimálisra. A csarnokterek természetes, káprázásmentes megvilágítása biztosított.

Az épület hőellátása kazánok, gázigény (s így CO₂ emisszió) nélkül, épület alatti talajszondák segítségével történik; a hőleadás/hőelvonás pedig ezen talajszondák segítségével, földem hűtés-fűtésrel lett megoldva; a hagyományos értelemben vett, energiaigényes klímatisztálás használata így minimálisra csökkenthető.

TŰZVÉDELLEM

A tervezett Sportközpont tűzvédelme és tűzbiztonsága teljes mértékben megfelel a hatályos előírásoknak. Az épület teljes területén automatikus tűzjelzőrendszer és HI-FOG rendszerű, nagynyomású vízköddel oltó automatikus oltóberendezés kerül kialakításra - utóbbi berendezéseinek minimális helyigénye a vízgépészeti térben biztosított.

A tömegtartózkodású terek kiürítése az előírt időtartamokon belül biztosított.

A megtartandó szomszédos épületektől (mint a Hallgatói Központtól), valamint a tervezett fejlesztésektől (mint a kollégiumoktól) a szükséges távolság biztosított.

AKADÁLYMENTESÍTÉS

Az új létesítmény teljeskörűen akadálymentesített.

A parkolókon belül a szükséges számú akadálymentes parkolóhely került kialakításra. A szintek közötti átjárás mindenhol felvonókkal is megoldott; a vizesblokkok, valamint az öltözők mindegyike mozgássérült személyek használatára is alkalmas módon lett kialakítva.

A nézőtereken az előírt számban akadálymentes nézőhelyek biztosítottak.

ALAPADATOK

Összes nettó alapterület:	10 933 m ²
Bruttó beépített terület:	6 285 m ²
Építménymagasság:	12,75 m
Szvk. parkolómérlég:	100+2 db
→vendégparkoló:	49+2 db
→sportolói parkoló:	51 db
→akadálymentes parkoló:	2 db
Autóbuszparkoló:	6 db